

הארץ

צללים בשרב

עוזי צור

08.05.2009

03:40

מוש קאשי - "שחר שנהבי", גלריה נגא, תל-אביב

"הערב הנוגה יורד מתוק כל כך / נקרש באור השעווה" - כך נפתח הטקסט המלווה את תערוכתו של מוש קאשי, בציטוט מתוך הפואמה של פזוליני "אפרו של גראמשי". הציטוט הזה אכן נוגע במשהו ממהותו הפנימית של קאשי, באיכותו של האור הגווע בחושך, או אולי זה אותו "שחר שנהבי" שבשם התערוכה. בכל מקרה, האור והחושך נאחזים זה בזה עדיין. ציוריו של קאשי הם נעדרי ארוטיקה לכאורה, אך חושניות רבה קורנת מהציורים, מפני שקאשי משקיע בכל נגיעה ונגיעה במשטח הבד הרווי והניחר.

לפני פתיחת התערוכה הגיע קאשי לגלריה "נגא" עם משאית עמוסה ב-35 ציורים חדשים - יבול שלוש השנים שמאז תערוכתו האחרונה. 35 הם המון ציורים ביחס לנוקדנות הסיזיפית של יצירתו. מתוכם מוצגים רק שבעה בתלייה משובחת, המהווה חתך של הסוגות השונות, בשיח של קירבה וניגוד, באיזון אסתטי של משקלים וניואנסים. יש להתבונן, למשל, בגושי האור והחושך במרחב הגלריה הלבן. בציוריו מתרחש הבלתי אפשרי: היעצרות הזמן וזרימתו ההמשכית בעת ובעונה אחת, ציורים שהם חדים ונמוגים, שאור וחושך מפסלים בהם צורות, ואור וחושך ממיסים בהם צורות. מפליאה ההשתנות ביצירתו של קאשי, שהיא אטית וכמעט לא מורגשת, אך מתרחשת מתוכו, כהתבוננות אטית בחילופי העונות.

יש לעמוד ולהתבונן בציורים עד שחווים אותם, להתמסר לכדי מדיטציה ואולי לחדור בכך אל התבונה הפנימית שלהם ושלו. אותו מינון קשוב של רגש ושכל ואנושיות, שלכאורה נעדרת מהציורים נטולי דמויות האנוש, אך ההומאני מפציע מקרבם כגחלים בטבע. יש להתבונן בציורים ממרחק ואז מקרוב ומקרוב מאוד, ממרחק של עיוורון. לבחון את עבודת המכחול. לחדור את אשליית האין סוף.

הרוחות הטובות מחוללות בצל, שמנוניות ויבשות, בציור הנרחב שאין בו ראשית, אמצע וסוף. מסכים על פני מסכים של אטדים מחודדים; אלה שבקדמת העין ברורים להפליא, וכל זרד וזרד בהם מפוסל לעצמו ודוקר את הצל והחושך, כסבך הסנה שהאלוהי צפון בו. למעלה, בחדר הפרויקטים, קאשי מדבר על צלב הנוצר משלושת הציורים התלויים בו, כל אחד על קיר נפרד, נפרשים לפניך כצלב שבו הציור הגדול שמנגד הוא הגוף. הגוף הוא תמונת שמים מעוננים, בארוקיים, שהאור מפציע מבעדם ישן ויקר, והציורים הקטנים יותר מצדדיו, המוארכים, הם הזרועות הצלובות, זרועות שהן תמונות ים-שמים. הם מחוקים, ונטולי חומריות כמעט. כך מומר גופו של המושיע לא ליין ולחם אלא לשמים וים, למים ואוויר, לאור ולחושך, למאבקים של טוב. במחסן הגלריה חבוי טריפטך מופלא של שלושה ריבועים. האדום הכהה שבבסיס הבדים הללו מחלחל קמעה אל מסכי הרפאים של ענפים ספורים בלבד, עירומים כתמיד אצל קאשי, המתחדדים בלילה המסמיק.

יאן ראוקורגר - עבודות חדשות, 2007-2009, גלריה אלון שגב, תל-אביב

יש משהו באינטימיות, כמעט ביתיות, בחלליה של גלריה "אלון שגב" החדשה, העושה טוב לציוריו של יאן ראוכוורגר. הם כמו משיקים לאינטימיות של הציורים ומגוננים עליה. כשהוצגו ציוריו של ראוכוורגר בתערוכה המקיפה במוזיאון תל-אביב אבד להם משהו; דבר מה בגודש, בריבוי וגם בציבוריות פגע בצנעת הציורים. יש אמנים שדווקא המינון הגלריסטי מיטיב עמם. יופי רב וחום אנושי קורן מן הריאליזם הפרום של ראוכוורגר, שנוספת לו בסדרת הציורים הנוכחית תחושה של מציצנות, של חדירה רכה אל תחום הפרט, אל ההילה של הגוף האנושי, הנשי. כך לא מופר הקסם ולא נפגעת האינטימיות הן של הנושא והן של הציור.

בציור "בסטודיו, חורף 2006", אשה עומדת בחלקו השמאלי של הציור בחלוק רוד מופשל, המגלה את גופה העירום מלמעלה למטה, ולובן הגוף נגלה כפנינה ודועך אל עכירותו החומה, החורפית, של החדר. מאחור נערמים רהיטים כהים, סתמיים וחדיתיים, רהיטים זכריים שהאשה מפנה להם את גבה. בתצריב קו חושני, אשה נרדמת על מצע אורנמנטלי של "גפן"; גופה מצוי מחוץ לשטיח הגפן ורשום בקו בודד על פני האור, ואילו ראשה וכתפיה טובלים בגפן ובאפלט המרבד הרקום. ב"חלוק סגול מס' 2 ו-1" ניצבת האשה בחדר ריק, בין שני תנורי חשמל, אחד מלפנים ואחד מאחור - ממחישה את יפעת הרנסנס עם עליבות החורף כאן. ראוכוורגר מצליח למזג בציורים הללו קורטוב של הומור מבלי לפגום בפיוטיות הציור ובשלמות של מושא הציור.

"סטודיו האמן, 2007-8" הוא ציור אניגמה, מפגש בין מאתיס ובונאר לראוכוורגר הבשל. זה ציור בתוך ציור בתוך ציור: מחיצות ממשיות אדומות כיון, שראוכוורגר רשם עליהן בקו לבן דמות נשית המתרווחת בכורסה, מצוירות בציור הגדול. החדר מואר באור יום שרבי המחלחל מבחוץ. על המיטה בקידמת הציור הגדול שעון ציור של ציור אחר של ראוכוורגר, "מחיצות אדומות", ובציור הקטן אשה עירומה שוכבת למרגלות המחיצות על פני אותה מיטה, קוראת ספר בעוד חלוקה הירוק מושלך על המחיצות המשמשות לה תפאורה פעמיים. זו תערוכה מענגת, המלווה בקטלוג המשמר משהו מהאינטימיות הצבעונית של הציורים.

"שטח אפור": יניב זלוף, יעל קפלן, תומר קאפ. גלריה די אנד אי, תל-אביב

כנגד הצבעוניות, הן של קאשי והן של ראוכוורגר, אפשר להתבשם בשחור-לבן של תערוכת הצילום הצנועה ומעוררת העניין של שלושה צלמים צעירים ומוכשרים. השחור-לבן הישן והטוב משמש להם מכנה משותף, אך לכל אחד מהם יש האפור שלו, והיופי והחידה אצל שלושתם מצויים בפרטים.

יניב זלוף מצלם את חלקה העליון של דמות נשית, המגיחה וצפה מתחת למעטה החרוש כמין אופליה. זה כמעט מופשט, הארוג מחומרים אורגניים. בתצלום נוסף נעלם היער, והאשה היתה למכל של אור, ממלאת את כל הפריים. יעל קפלן מצלמת את פרח התשוקה קרוב כל כך, עד שהוא נדמה לאבר הרבייה הנשי. כנגד תשוקתה הגלויה של הפרח היא מציבה ילדה קטנה בפרדס, כאליס המפלסת את דרכה בארץ הפלאות. תומר קאפ בונה וחותר תצלום שכמו השאיר את הנושא בחוץ והפך את השוליים לעיקר. זה מעל זה נראים: ראש אשה וכפות ידיה המגודות, בדיוק מעליה רישום של איל ומנורת קיר ישנה, מין עמוד טוטם הניצב כנגד חוקי הקומפוזיציה. בתצלום אחר, גבר מגיח ממכונת החונה לרגלי חומה אקוסטית, מנסה לסגור או לפתוח מטרייה שחורה, וכך הופך הנושא לסתום. ובתצלום אחר: חולצה חנוטה עדיין בקיפוליה הנוקשים, מונחת על קצה מיטה בחדר חשוף של מלון. מהשקע שמעל המיטה משתלשל חוט חשמל אל מכשיר הנסתר לרגליה - ושוב הנושא לכאורה מצוי מחוץ לפריים, ומשהו מורבידי מתגנב לצילום.

מוש קאשי - פרט מתוך ציור מתערוכתו "שחר שנהבי"